

zborovanj sreskih društev, uporabijo vsako priliko, da predložijo učiteljskemu veliki pomen naše zadruge za posameznike in za stan. Ravno tako opozarja vodstvo sekcije na zadruge tudi na vseh predsedniških zborovanjih. Za vse reklamne novice so nam predali »Učit. tov.« vedno na razpolago. Načelstvo Samopomoči učiteljskih otrok čuti zato prijetno dolžnost za naklonjenost in vsestransko oporo in podporo izreči vodstvu stanovske organizacije svojo najpristnejšo zahvalo.

V današnjih težkih časih so nam ustanove kot je naša Samopomoč nujno potrebne. Nihče naj ne misli, da je že storil svojo dolžnost do otroka, ako ga je dal v šolo. Treba mu je pomagati tudi ob vstopu v poklic. Ker naš stan ni tako situiran, da bi mogel učitelj s primernim zneskom podpreti v življenje vstopajočega otroka, si moramo pomagati z vzajemno pomočjo. Ta cilj ima naša zadruga.

Končno prosim načelnik v svojem poročilu nasvetov, kaj naj zadruga ukrene, da doseže čim večji razmah in porast.

Računski zaključek za leto 1932.

Ker je občni zbor sklenil, da se vrši debata o poročilu načelnika po podanem poročilu nadzorstva, preide načelnik k drugi točki dnevnega reda in prosi tov. Dorčeta Koča, da poda svoje poročilo o računskem zaključku za leto 1932.

Iz poročila je razvidno, da so znašali prejemki Din 80.834'02
izdatki pa „ 80.834'02
Prometa je torej bilo Din 161.668'04

Iz računa zgube in dobička vidimo, da so znašale:

Posmrtnine	Din 2.086'25
Pisarniške potrebnosti	„ 635'64
Predplačila prispevkov	„ 220'—
Odpisi premij	„ 554'—
Čisti dobiček	„ 4.901'59

Vseh izdatkov Din 8.397'48

Zadruga pa je prejela:
Zavarovalnih prispevkov Din 5.527'—
Obresti „ 2.436'48
Dolžniki „ 434'—

Prejemkov je torej bilo Din 8.397'48

Bilanca.

Aktiva:	
Gotovina v blagajni	Din 276'50
Naložen denar	„ 54.437'74
Dolžniki	„ 434'—
Deleži pri Zvezi	„ 100'—
Premijski inventar	„ 3.139'—
Prejemkov je torej bilo	Din 58.387'24

Pasiva:	
Deleži članov	Din 1.240'—
Rezerva za podporo	„ 52.025'65
Predplačila prispevkov	„ 220'—
Čisti dobiček	„ 4.901'59
Skupno	Din 58.387'24

Načelnik otvori nato debato k poročilu načelnika in k računskemu zaključku.

Tov. Zor Miroslav meni, da bi bilo potrebno, da bi si zadruga pridobila na področju vsakega sres. društva svojega poverjenika, ki bi skrbel za reklamo. Najuspešnejša je vedno osebna agitacija.

Tov. Dimnik Ivan in Skulj Andrej predlagata, naj si oskrbi zadruga še enkrat točen seznam vseh učiteljev in učiteljic staršev in naj razpošlje na njihove naslove s kratkim informativnim dopisom vsem tudi pristopnice.

Zaradi olajšanja pristopa bi bilo primerno dovoliti priglasenim članom po želji tudi plačevanje sprejemnih pristojbin v obrokih.

Po končani razpravi daje načelnik tovaris Lavrič poročilo načelnika in računski zaključek na glasovanje. Oboje je soglasno sprejeto.

Predlogi.

Do stavljenega roka načelstvo ni prejelo nobenega predloga. Pač pa je staval tov. Zor na obnem zboru sledeči predlog:

Zavarovanci naj se sprejemajo do 18. leta starosti. Da pa ne bodo ostali člani oškodovani, se vsakemu nad 10 let staremu na-

novo sprejetemu zavarovancu izplača v primeru doživljaja podpora šole 11 let po sprejemu v zavarovanje. Tako bi ne bili zavarovanci, ki so vstopili do 10. leta, prav nič oškodovani.

Predlog pride v razpravo na naslednjem obnem zboru.

Ker je dnevni red izčrpan, se zahvali tov. Lavrič vsem pričujočim za udeležbo in zaključni občni zbor.

Kumelj Metod, zapisnikar.

Za mladinski časopis

Nekaj misli ob štiriletki »Našega roda«. — Podjetni Čehi. Hipertrofija mladinskih li-

stov. — Pomanjkanje življenjske resničnosti. — Za preusmeritev!

Slučajno sem dobil v roke češki mladinski časopis »Mlady svet«, ki ga izdaja že 4. leto »Statni nakladateljstvo« v Pragi, torej državna založba! List izhaja v prikupljivem časopisnem formatu vsak tork na 4 straneh. Prinaša izbrano novinarsko gradivo, primerne mladini srednje in višje starostne stopnje: poleg zanimivih tedenskih novosti tudi podlistek, tehnično, zdravstveno, sportno, ugan-karsko in šahovsko rubriko, vse garnirano s prikupnimi ilustracijami. List je razširjen po vseh šolah in sijajno služi šolskemu delu v smislu sodobnega pedag. gibanja. Na lanskem svetovnem pedagoškem kongresu v Nizzi so — po izjavi udeležencev tov. B. — Čehi baš s svojim mladim časnikom vzbujali največ zanimanja, kar mi je tem bolj razumljivo, ker n. pr. na mednarodnih kongresih in razstavah l. 1928./29. v Berlinu, Lipskem in na Dunaju nismo mogli med nešteti beletističnimi mlad. listi zaslediti niti enega mladinskega časopisa. Veseliti nas mora, da je bratska CSR v tem oziru prebila led in dokazala, da razumeva težnje sedanosti.

Za naše razmere stvar ni nova! Zaželeno je bila že v letih, ko smo z največjo vneto dvigali prapor šolske reforme v Sloveniji. Tov. J. Dolgan se je v »Popotniku« 1928./29. št. 5 obširno bavil s problemom, na vseh treh samoozraževalnih tečajih 1927.—29. smo v debatah izražali nebroj misli in že takrat je učiteljsko po večini bilo za časopis, ki bi podpiral šolsko delo v smislu moderne šole. Pa je prišlo drugače!

Zivo se spominjam na širšo sejo Mladinske matice v Ljubljani dne 29. junija 1929., ko je bila pod preds. tov. Lužarja v razpravi ustanovitve »mladinskega lista«. Ožji odbor je predložil načrt za »Naš rod«, kakršen je danes. Zadeva časopisa ni prišla v razpravo, ker je večina izrazila potrebo po beletističnem listu. Pač pa je bilo sklenjeno, da bo novi list vneto podpiral sodobna pedagoška stremeljenja s tem, da bo prinašal snovno strnjene številke, primerne za razredno štivo. Od takrat ideja mladinskega časopisa ni nikogar več vznemirjala. Vsi smo se vdali v usodo in sprejemali, kar nam je pač serviral »Naš rod«.

Letos zaključuje »Naš rod« svojo — »štiriletko«. Nedvomno z uspehi, kakršne še ni doživel noben slovenski list za mladino. Pri-znati moramo uredništvu vso dobro voljo, da zadovolji čitatelje: mlade in stare. Pa se vendar že vsa leta pojavljajo od raznih strani upravičeni in neupravičeni glasovi, ki iznašajo najrazličnejše nedostatke. Toda bodimo pravični: »Naš rod« je kot beletistični mladinski list izpolnil svoje obljube!

V kolikor pa je »Naš rod« mogel podpreti šolsko dečo v osnovni šoli, naj pojasni primer iz prakse: Slučajno sem stopal z istimi učenci od 1. šol. leta dalje — sporedno s takrat na novo izhajajočim »Našim rodom« tako, da sem v 4. razredu zaključil tudi štiriletko »Našega roda«. O prvem navdušenju elementarcev sem svojčas poročal v »Popotniku«. Skozi 2 leti so vsi učenci v razredu bili redni naročniki, čeprav je list vseboval le malo narečnega štiva. Najprivlačnejši za nižjo stopnjo so bili pač slikopis, sestavki, pra-

vi podporniki smiselnega čitanja. Na srednji stopnji je pričelo število naročnikov nepri-čakovano padati: od 100% v teku 2 let na 38%! Tudi tu ni mogla deca najti vsega onega, kar bi si želela. Pač pa se je list po mnenju tovarišev dobro obnesel za višjo stopnjo, ki je prišla v vsakem pogledu na svoj račun. Torej je list vsakdanje čitanke mogel le deloma izpopolniti in le tuintam je posiljal žarek veselja iz »Našega roda« tudi onim mlajšim in srednjim . . .

Je v tej neenotnosti kos tragike in to tem bolj, ko imamo danes že ducat slovenskih mladinskih listov, ki jim je mladinoslovje še neznana in neupoštevana veda. Iz teh vidikov je reforma listov nujno potrebna. Če je izdajatelj in založnik res pri srcu slovenska mladina, potem bodo morali v mladinski beletistiki najti pota, ki bodo mogla doseči mladino vseh starostnih dob. Je pa še aktualna druga plat mlad. štiva!

Izkušnje kažejo, da mladina, ki je navezana samo na literarne vrednote, ne doživlja onega resničnega življenja, ki valovi zunaj šole. Spontano prime za očetov časopis in slastno požira razne »senzacije«. V 4. šol. letu sem napravil statistiko 43 učencev delavskih staršev. Kaže mi sledeče: 16 dečkov čita dnevnik redno vsak dan, 8 jih čita delavski tednik, 3 poslušajo tedensko, ko starši doma glasno čitajo časnike. Roditelji so me ponovno spraševali, če naj otroci čitajo časopise. Nič ne bi imel proti, če bi današnja žurnalistika pravilno vršila svojo nalogo! Priporočal sem staršem, da sami izberejo posebne zanimivosti iz časopisja, zlasti mlad. priloge in nanje opo-

zorijo deco, da jih čita. Krivoločnosti in opolzkosti naj molče preidejo, naj pa nikar ne prepovedujejo časnikov, kajti prepovedan sad je še mnogo vabljeviši. Pomagal sem si tudi na ta način, da vsak dan v šoli posvetim nekaj minut svetovnim novicam. Reči moram, da so to oni dnevi trenutki, ki se jih deca najbolj veseli. In ko sem pred dnevi pokazal v razredu češki otroški časopis, ni bilo želj po slovenskem mladinskem časopisu nič manj kot pred 4 leti za »Naš rod«. Sami so ugotovili, da je to »nekaj imenitnega«. Seveda — prave časopise imajo do sedaj samo — odrasli. In naenkrat: pravi pravcati časnik za — deco?!

Svetovno časovno dogajanje je bistven del modernega pouka. Če bi danes, ko je časopisje razširjeno že v vsaki gorski vasi, tega ne vpoštevali, bi bili na napačni poti! V šoli »obravnavamo« podrobno dogodke starih vekov, za sodobno življenje in bitje pa nimamo besede! Nešteto imamo sentimentalnih literarnih vzorov, nimamo pa še možnosti, da nudimo deci primere sodobnega resničnega življenja.

Blagor češki deci, ki ji je že skozi 3 leta dostopno življenjsko valovanje v prikupni obliki »Mladega sveta«!

Bolj kot pred leti mora stopiti problem mladinskega časnika pred nas danes, ko je načelo »iz življenja za življenje« po naših šolah splošno uveljavljeno. Podrobno bo treba pre-motriti, v koliko uspehi literarne smeri »Našega roda« odtehtajo potrebe in želje naše mladine. Ob končanem 4. letniku poskrbimo, da se točno ugotovijo potrebe in možnosti preokreta našega mladinskega lista v potrebnejšo novinarsko smer! Prepričan sem, da ne bo slovenskega učitelja, ki ne bi bil prepričan o nujni preusmeritvi, kakor hitro bo pregledal krasno urejen češki tednik. (Pri nas morda polmeseničnik.)

»Mladinski matic« in sekciji JUU pripada važna uloga, da podvzame vse potrebno za uresničenje mladinskega časopisa! Naj bodo idealni instituciji »M. M.« s preusmeritvijo usojeni še srečnejši dnevi, s tem pa slovenski mladini: sodobna vzgoja s širokim pogledom v svet!

P. S.: Misli za preusmeritev »Našega roda« je soglasno sprejelo učit. društvo JUU za Maribor desni breg na zborovanju dne 10. junija 1933. in je sestavilo tozadevne predloge za letošnjo skupščino.

E. Vranc, Maribor.

Splošne vesti

BLAZNOST ALI KAJ?

V »Učiteljskem tovarisu« z dne 18. maja t. l. št. 38, beremo, da sta razpisani dve učiteljski mesti v srezu Dolnja Lendava in sicer na šoli v Dolgi vasi in na šoli v Dolnji Lendavi. Za obe službi je pogoj, da prosilec zna poleg državnega jezika tudi madžarski jezik. Odkar stoji Jugoslavija, se še to ni zgodilo, razen pri razpisu učiteljskih mest na manjšinskih šolah. Manjšinska šola pa že več let ne obstoja, ne v Dolnji Lendavi in ne v Dolgi vasi. Že samo ta razpis pomeni klopoto vsemu nacionalnemu delu naših društev v Dolnji Lendavi, predvsem pa delovanju Narodne Odrbane.

Ta razpis ne pomeni nič drugega, kakor da je dana možnost madžarskim učiteljem, ki so bili premeščeni iz Prekmurja, kompetirati nazaj na madžarsko mejo v Prekmurju.

Ta razpis je v vseh nacionalnih krogih v Dolnji Lendavi izzval veliko ogorčenje, posebno ker se je opazilo, da so tudi nasprotniki vedeli za ta razpis in se sedaj nacionalnim delavcem direktno rogajo. Namesto da bi se gledalo na to, da se mladina, v kolikor še ne zna, priuči državnega jezika, pa se hoče s tem umetno držati staro madžarizacijo. Ne glede na to pa je na vsaki izmed teh šol že po ena učna moč, ki zna madžarski. Zakaj

zopet ta popustljivost, zakaj zopet ta hlapčevska gesta napram oholim Madžarom?

Z uprav bedastim nastopom kompetentnih faktorjev in popustljivostjo naših organov smo prišli tako daleč, da so pred 14 dnevi šli domačini demonstrativno preko meje k birmi na Madžarsko, in to kar v trumah in še celo z duhovščino. Bili so vmes takšni, ki pred oblastmi zatrjujejo, da so bili dobrovoljci za Prekmurje in sedaj še pride ta absurdnost, da hočejo namestiti stare madžarske učitelje zopet na ogroženi meji, namesto da bi se nameščali naši mladi nacionalni in kulturni delavci, katerih čaka več sto na službo. Tako pa dajemo priliko, sedaj po 15 letih, priti nazaj na te velevažne postojanke ob mejo Madžaronom, ki so že itak toliko škodovali naši nacionalni stvari, ker se jih je pustilo tako dolgo na meji.

Kakor slišimo, bo Narodna Odrbana v Dolnji Lendavi podvzela potrebne korake, na drugi strani pa skušala tudi pomiriti našo nacionalno javnost, kajti razburjenje in ogorčenje radi naše popustljivosti je tako vsestransko, da bo narod segel po samopomoči, zato upamo, da se zgoraj navedeni razpis ne bo izvršil v škodo naših ogroženih interesov na madžarski meji.

Gornje je objavil »Pohoda« v 23. števil. dne 10. junija 1933.

Albert Širok:

Pogovor z Ribičičem

Dobiti Ribičiča za daljši razgovor je nemogoče. Vedno ima polne roke dela. Zjutraj je v uradu na banski upravi, popoldne ga srečaš v tiskarni, v Mladinski matici ali na sekciji. Kasneje je v radiostudiju. Zvečer ima dve, tri seje, ali pa mora hiteti h generalni vaji v gledališče. V uradu — stranka za stranko in medtem pa poje še neprestano telefon.

Kdaj pregleduje predavanja, kdaj pripravlja poročila za šolski radio, kdaj piše članke in knjige, je sploh skrivnost.

V tej stiski za čas se je vrnil najin pogovor stoje in pretrgoma na hodniku tako rekoč in na cesti.

Kako si zadovoljen z letošnjimi publikacijami Mladinske matice? — Zadovoljen! — je odvrnil Ribičič smehljaje. — Ena knjiga izpopolnjuje drugo. Mislim, da še nismo imeli tako pestrih publikacij kot letos.

Stopili smo zopet za korak naprej. Kar smo obljubili, smo držali. Vse štiri knjige so bogato ilustrirane in izdali smo celo knjigo na boljšem papirju v 4 barvnem tisku. Te bodo naši najmlajši še posebno veselili. Pa ne samo zaradi pestrih ilustracij, ampak tudi zaradi prisrčnih verzov Anice Černejeve.

Druga knjiga, po kateri bodo planili otroci z navdušenjem je »Brkonja Čeljustnik«. Magajnova vesela fantastična pravljica je dobila v Jakcu duhovitega ilustratorja. Njegovih 18 celostranskih risb ne ilustrira samo dejanja, ampak delo tudi čudovito izpopolnjuje. Besedilo in ilustracije so tu združene v organsko celoto, da si knjige brez teh slik sploh ne moremo več predstavljati. Dolgo smo iskali mladinskega ilustratorja in mislim, da smo ga končno vendarle našli.

»Lov na mikrobe« je potreben pouk iz higijene. Kmetovi se je posrečilo dati delu tako obliko, da ga bodo otroci uživali kot zanimivo povest.

Četrta knjiga so »Kresnice«. Te bodo letos precej obširne.

— Kot urednik »Kresnic« mi lahko o teh kaj več poveš? —

— Lani so bile »Kresnice« mnogim prebeletistične; letos jim bodo najbrže premalo. Beletrijo sem popolnoma izpustil. Vendar se lanske »Kresnice« in letošnje pravilno izpopolnjujejo. Lanske so govorile o naših močeh, letošnje govorijo o naši zemlji. O bogastvu in lepoti naše zemlje. Naj bi vlike Kresnice mladini nekaj prave ljubezni do naše grude, do naše domovine! Težki časi že prereno grozijo. Morda bo treba našo zemljo še braniti. Borimo pa se samo za to, kar ljubimo; ljubimo pa samo to, kar poznamo. Zato se nisem omejil samo na Slovenijo, ampak sem hotel razsvetliti predvsem manj znane dele

naše države. Tako dobimo v Kresnicah članke o Prekmurju, o Makedoniji in o našem morju. Važnosti morja se vsi le še premalo zavedamo.

Tudi naših izseljencev in naših zaslužnjeh bratov v Primorju so se spomnile letošnje Kresnice.

— Kakšne načrte imaš za novi letnik Našega roda? —

— V bistvu se ne izpremeni mnogo. Na željo mnogih se uvede zopet glasbena priloga in morda dobi list tudi par novih rubrik.

»Naš rod« izide v novi okusni opremi Milka Bambiča, ki poskrbi vsaki številki tudi novo naslovno stran. Po predloženih skicah sklepam, da bo ta oprema zelo ugajala naši mladini.

Prijetna novost bo tudi Cicibanov rod, ki izide najbrž kot priloga za naše najmlajše v 3 barvnem tisku. Seveda bo to možno le v primeru, da naklada ne pade in če dobi uprava potrebna zagotovila, da ne bo število naročnikov nihalo od številke do številke kot se je dogajalo prejšnja leta.

— Kaj pa glede sotrudnikov? —

— Krog sotrudnikov mislim še pomnožiti. Kot nova osebnost nastopi v »Našem rodu« z glavno povestjo, ki se bo nadaljevala skozi ves letnik, Kristina Hafnerjeva z zanimivo napeto povestjo »Šimetov Lipe«. Dejanje povesti se vrši vse v naših krajih in iz-zveni v pravo pesem planin.

— Kaj pa praviš na očitke, ki so padli na nekem zborovanju glede protežiranja nekaterih sotrudnikov? —

— Kaj naj rečem. — je odgovoril Ribičič skoro veselo. — Čul sem že toliko očitkov, da mi tudi novi ne kalijo več spanja. Kazalo samo odgovarjati tem ljudem dovolj glasno. Niti en sotrudnik ni zastopan več kot s štirimi pri-

spevki. Nimam torej par ljubljencev krog sebe. Samo v tem letniku je sodelovalo okoli 50 pesnikov in pisateljev ter 20 ilustratorjev. O enoličnosti in premajhni barvitosti prispevkov pri tem številu sotrudnikov lahko govorijo samo barvoslepi ljudje.

— Mnogi se potegujejo za to, da bi se izpremenil Naš rod v šolski list.

— Ne verjamem, da bi bilo to mogoče — je prekinil Ribičič. Samo povej mi, za kateri razred naj bi se izdajal ta list? Za vse? Vidiš, da je smešno! Sicer pa se bo v tem pogledu razvnela debata na banovinski skupščini, kjer bom zastopal svoje stališče. Naš rod ni izključno beletističen mesečnik, a da bi beletrija morala igrati ulogo pepelke v njem, tega ne bi trpel. Če se postavi skupščina na to stališče, si bo pač morala zbrati tudi drugega urednika.

— Ali bi mi hotel še kaj povedati o nadaljnjem programu Mladinske matice? —

— V kratkem času se je razvila Mladinska matica v največjo našo mladinsko založništvo. Program, ki si ga je postavila pred leti, je zanj že pretesen. Druga založništva izdajajo vedno manj mladini, knjig, kulturne potrebe naših stalnih mladinskih čitateljev pa so vedno večje. Mislim, da je prav zdaj ugoden čas, da pokažemo svojo podjetnost. Mladinska matica naj bi svoj program razširila, da bi izdala namesto dveh, recimo 5 in kasneje tudi več knjig v izrednih publikacijah. Če se obveže vsaka šola, da odkupi ali razproda toliko izvodov knjig, kolikor razredov ima, pa se da naš načrt z lahkoto uresničiti. Mladinska matica bi postala tako v kratkem mogočno založništvo in prepričan sem, da bi tudi naše mladinsko slovstvo bogotno vzcvetelo kot še nikdar. —